EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 14.5.2025
COM(2025) 229 final

2025/0108 (COD)

Ehdotus

# EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

## poikkeuksellisista kaupan toimenpiteistä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille 28 päivänä helmikuuta 2024 annetun asetuksen (EU) 2024/823 muuttamisesta

# PERUSTELUT

## 1. EHDOTUKSEN TAUSTA

### • Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Länsi-Balkanille on myönnetty yksipuolisia kaupan toimenpiteitä vuodesta 2000 lähtien jo ennen Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa tehtyjen vakautus- ja assosiaatiosopimusten tekemistä. Tuolloin Eurooppa-neuvosto[1] päätti, että Länsi-Balkanin kumppaneiden olisi voitava hyötyä epäsymmetrisestä kaupan vapauttamisesta, jotta alue voisi hyötyä etuuskohteluun perustuvasta pääsystä EU:n markkinoille vakautus- ja assosiaatiosopimuksista neuvoteltaessa ja niitä täytäntöön pantaessa.

Tällä välin kaikki alueen kumppanit ovat nyt allekirjoittaneet vakautus- ja assosiaatiosopimuksen EU:n kanssa. Viimeisin Kosovon[2] kanssa tehty sopimus tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016, ja se on pantu täysimääräisesti täytäntöön 1. tammikuuta 2025 alkaen, jolloin siirtymäkausi päättyi. Sen jälkeen, kun Länsi-Balkanin maiden kanssa oli tehty vakautus- ja assosiaatiosopimukset, yksipuoliset kaupan toimenpiteet ovat vähitellen rapautuneet, kun yksipuoliset etuudet peruttiin asteittain ja sisällytettiin vastaaviin kahdenvälisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin. Länsi-Balkania koskevat nykyiset yksipuoliset kaupan toimenpiteet kattavat kaksi vielä jäljellä olevaa etuutta: ensinnäkin kaikkia tulohintajärjestelmään kuuluvia hedelmiä ja vihanneksia koskevien paljoustullien kantamisen keskeyttäminen ja toiseksi viinin ottaminen kokonaistariffikiintiöön, joka on käytettävissä hakujärjestyksessä sen jälkeen, kun kyseiset maat ovat käyttäneet loppuun oman vakautus- ja assosiaatiosopimuksensa mukaisen kansallisen kiintiönsä.

Vaikka nykyisten yksipuolisten kaupan toimenpiteiden soveltamisala on rajallinen, ne ovat edelleen tärkeitä. Ensinnäkin alueen maataloustuottajat ovat johdonmukaisesti tukeutuneet niihin lähes 25 vuoden ajan. Lisäksi Länsi-Balkanin tiiviimpi yhdentyminen EU:n sisämarkkinoihin tuodaan esiin yhtenä komission painopisteenä Länsi-Balkanin kasvusuunnitelmassa[3], jonka komissio hyväksyi 8. marraskuuta 2023. Sen vuoksi ehdotetaan, että alueen haavoittuvien talouksien tukemista jatketaan jatkamalla asetuksen (EU) 2024/823, jäljempänä ’asetus’[4], soveltamisaikaa viidellä vuodella sen voimassaolon päättymisen eli 31. joulukuuta 2025 jälkeen.

Asetuksen soveltamisajan pidentämisen lisäksi vaikuttaa aiheelliselta ehdottaa muutoksia, joilla selkeytetään etuuksien keskeyttämistä ja väliaikaista keskeyttämistä koskevia sääntöjä.

---

1 Lissabonissa 23.–24. maaliskuuta 2000 pidetyn Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen päätelmät: ”47. Eurooppa-neuvosto vahvistaa, että sen yleistavoitteena on edelleen alueen maiden mahdollisimman täydellinen integroituminen Euroopan poliittiseen ja taloudelliseen valtavirtaan. Eurooppa-neuvosto vahvistaa, että vakautus- ja assosiaatioprosessi on sen Balkanin-politiikan kulmakivi. Vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin sisältyy talous- ja rahoitusapu ja alan yhteistyö, poliittinen vuoropuhelu, lähentäminen EU:n lainsäädäntöön, yhteistyö muilla politiikan aloilla sekä vapaakauppa. Tällaisia sopimuksia olisi edellettävä kaupan yksipuolinen vapauttaminen. Eurooppa-neuvosto kehottaa alueen maita tekemään yhteistyötä keskenään ja unionin kanssa, jotta vakautus- ja assosiaatioprosessi onnistuisi.”

2 Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

3 Vuoden 2023 tiedonanto Länsi-Balkanin uudesta kasvusuunnitelmasta – Euroopan komissio.

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/823, annettu 28 päivänä helmikuuta 2024, poikkeuksellisista kaupan toimenpiteistä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille (kodifikaatio) (EUVL L, 2024/823, 6.3.2024).

Asetuksessa säädetään kahdesta eri toimintatavasta, jos edunsaaja ei noudata 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan mukaisia velvoitteitaan: EU voi joko keskeyttää etuudet 2 artiklan 3 kohdan nojalla tai keskeyttää niiden soveltamisen väliaikaisesti 10 artiklan nojalla. Lisäksi asetuksen 10 artiklassa säädetään väliaikaisesta keskeyttämisestä tapauksissa, joissa ei ole tehty hallinnollista yhteistyötä alkuperän todentamiseksi, mikä on yksi tapa, jolla edunsaaja on voinut jättää sääntöjä noudattamatta. Se kuuluu jo 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan ja vaikuttaa joka tapauksessa soveltuvan paremmin 2 artiklan 3 kohdan mukaisen keskeyttämisen piiriin.

Näiden sääntöjen aiheuttaman oikeudellisen epävarmuuden poistamiseksi ehdotetaan, että 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan noudattamatta jättäminen poistetaan 10 artiklasta ja 2 artiklan 3 kohta säilytetään ainoana mekanismina etuuksien keskeyttämiseksi 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan noudattamatta jättämisen vuoksi. Lisäksi ehdotetaan, että 10 artiklasta poistetaan seikat, jotka koskevat puutteellista hallinnollista yhteistyötä alkuperän todentamisessa, koska tällainen noudattamatta jättämisen muoto sisältyy 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Ehdotettu muutos johtaisi seuraavanlaiseen keskeytysten järjestelmään:

– 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan tai 2 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättäminen voi johtaa 2 artiklan 3 kohdan mukaiseen etuuksien keskeyttämiseen kokonaan tai osittain;

– 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan noudattamatta jättäminen voi johtaa 2 artiklan uuden 4 kohdan mukaiseen etuuksien keskeyttämiseen kokonaan tai osittain 6 artiklan nojalla; ja

– riittävä näyttö petoksista tai unioniin suuntautuvan viennin huomattavasta kasvusta, joka ylittää tavanomaisen tuotanto- ja vientikapasiteetin tason, voi johtaa 10 artiklan mukaiseen väliaikaiseen keskeyttämiseen.

Lisäksi ehdotetaan, että 2 artiklan 2 kohdan toinen alakohta poistetaan, koska siinä viitataan institutionaaliseen prosessiin, joka poikkeaa SEUT-sopimuksen 207 artiklaan sovellettavasta tavallisesta lainsäätämisjärjestyksestä.

Asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa on edelleen joitakin vanhentuneita viittauksia kalastustuotteiden kauppaa koskeviin myönnytyksiin. Nämä viittaukset ovat säilyneet siitä lähtien, kun yksipuolisiin kaupan toimenpiteisiin sisältyi kalastustuotteiden tariffikiintiöitä. Niistä on kuitenkin vähitellen tullut merkityksettömiä, koska näiden kiintiöiden sääntely siirrettiin kaikkien edunsaajamaiden osalta kahdenvälisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin. Ne ovat lopulta lakanneet olemasta merkityksellisiä sen jälkeen, kun viimeinen voimaan tullut vakautus- ja assosiaatiosopimus eli EU:n ja Kosovon välinen vakautus- ja assosiaatiosopimus tuli voimaan 1. huhtikuuta 2016. Näin ollen 3 artiklan 2 kohdassa olevat viittaukset kalastustuotteiden markkinoihin ja kalastustuotteisiin olisi poistettava yksipuolisista kaupan toimenpiteistä.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotetut toimenpiteet ovat yhdenmukaisia vakautus- ja assosiaatiosopimusten ja erityisesti niiden kunkin IV osaston kanssa, jossa määrätään, että osapuolet perustavat asteittain vapaakauppa-alueen. Yksipuoliset kaupan toimenpiteet lisäsivät EU:n ja Länsi-Balkanin maiden välistä kokonaiskauppaa, jonka arvo vuonna 2023 oli yli 82 miljardia euroa. EU on Länsi-Balkanin johtava kauppakumppani, ja EU:n osuus alueen kokonaisviennistä on yli 80 prosenttia ja sen tuonnista lähes 59 prosenttia.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotetut toimenpiteet ovat linjassa Länsi-Balkanin uuden kasvusuunnitelman kanssa. Suunnitelman tavoitteena on tehostaa Länsi-Balkanin kumppaneiden taloudellista yhdentymistä EU:n sisämarkkinoihin ja nopeuttaa niiden sosioekonomista lähentymistä EU:hun. EU:n jäseniksi pyrkiville maille lähentyminen EU:n sisämarkkinoihin voi tuoda etuja, jotka niiden kansalaiset voivat tuntea suoraan omassa elämässään.

Joulukuussa 2024 annetuissa laajentumista koskevissa neuvoston päätelmissä todetaan, että ”*neuvosto on edelleen sitoutunut lähentämään kumppaneita kohti EU:ta, valmistelemaan maaperää liittymiselle ja tuomaan kansalaisille konkreettisia etuja jo laajentumisprosessin aikana*” ja että ”*EU aikoo edelleen laajentaa kaikilla tasoilla toimia tukeakseen jäseniksi pyrkivien maiden poliittista, taloudellista ja sosiaalista muutosprosessia käyttäen perustana oikeusvaltion rakentamisessa ja sosioekonomisissa uudistuksissa saavutettua konkreettista edistymistä sekä kumppaneiden valmiutta noudattaa eurooppalaisia arvoja, sääntöjä ja normeja*”[5].

## 2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 207 artiklan 2 kohta.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Yhteinen kauppapolitiikka kuuluu SEUT-sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Sen vuoksi toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotetuilla toimenpiteillä on todistettavasti ollut myönteinen vaikutus edunsaajamaihin, ja niillä on tuettu näiden maiden taloudellista kehitystä erityisesti luomalla vahvoja kumppanuuksia EU:ssa toimivien yritysten ja Länsi-Balkanin alueen paikallisten tuottajien välille. Näin ollen katsotaan, että toimenpiteiden jatkaminen viidellä vuodella on sopivin toimintamalli sen varmistamiseksi, että Länsi-Balkanin kumppaneiden kestävä taloudellinen kehitys jatkuu ja vältetään pitkä ja monimutkainen prosessi yksittäisten kahdenvälisten kauppasopimusten muuttamiseksi osana vakautus- ja assosiaatiosopimuksia.

- **Toimintatavan valinta**

SEUT-sopimuksen 207 artiklan 2 kohdan nojalla annettava asetus on asianmukainen väline muiden kuin vastavuoroisten kauppaetuuksien jatkamiseksi.

## 3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Muodollista jälkiarviointia ei ole tehty, koska toimenpiteiden soveltamisala on hyvin rajallinen.

[5] Yleisten asioiden neuvosto, neuvoston 17. joulukuuta 2024 hyväksymät neuvoston päätelmät laajentumisesta, https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/fi/pdf.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Virallisia sidosryhmien kuulemisia ei ole järjestetty, mutta edunsaajaosapuolet ovat yksimielisesti ja jatkuvasti osoittaneet halukkuutensa toimenpiteiden jatkamiseen, eivätkä EU:n talouden toimijat ole esittäneet asiasta vastalauseita niiden viestintäfoorumien kautta, joita komission yksiköt ovat perustaneet EU:n elinkeinoelämän käyttöön.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta

- **Vaikutustenarviointi**

Ehdotetut toimenpiteet ovat olleet voimassa lähes 25 vuotta, mutta niitä on vähennetty huomattavasti, koska suurin osa etuuksista on asteittain sisällytetty EU:n ja edunsaajien välisiin yksittäisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin. Vaikka toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset ovat rajalliset, niiden jatkaminen on vahva tae EU:n sitoutumisesta Länsi-Balkanin maiden kaupan yhdentymiseen. Näin myös edistettäisiin vakaita markkinoille pääsyn edellytyksiä sekä alueen että EU:n talouden toimijoille. Jos asetuksen voimassaoloa ei jatketa 31. joulukuuta 2025 mennessä, evätään markkinoille pääsy Länsi-Balkanin alueen keskeisiltä maataloustuotteilta (hedelmät ja vihannekset), jotka ovat tärkeitä tälle herkälle alueelle. Tätä tukevat tiedot, jotka osoittavat, että vuosina 2018–2024 toimenpiteiden kattama kokonaiskauppa kasvoi yli 125 prosenttia eli 60,5 miljoonasta eurosta 137 miljoonaan euroon.

- **Säänteln toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Koska ehdotetut toimenpiteet ovat olleet käytössä jo lähes 25 vuotta, edunsaajat ovat niistä hyvin perillä ja osaavat noudattaa asetuksessa säädettyjä ehtoja. Lisäksi asetus kodifioitiin vuonna 2024.

- **Perusoikeudet**

Ehdotetuissa toimenpiteissä noudatettaisiin perusperiaatteita, jotka on vahvistettu asianomaisissa vakautus- ja assosiaatiosopimuksissa, erityisesti demokratian periaatteita, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia (EU:n ja Kosovon välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen 3 artikla ja muiden vakautus- ja assosiaatiosopimusten 2 artikla).

## 4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Asetusehdotuksesta ei odoteta aiheutuvan menoja EU:n talousarvioon. Asetuksen soveltamisajan jatkamisella ei myöskään odoteta olevan lisävaikutusta tuloihin ehdotetun jatkamisen kestoaikana verrattuna nykyisten yksipuolisten kaupan toimenpiteiden talousarviovaikutuksiin.

## 5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Kahdenvälisten tullietuuksien käytön seuranta ja raportointi ovat säännöllisesti Länsi-Balkanin kumppaneiden kanssa vakautus- ja assosiaatiosopimusten puitteissa järjestettävissä alakomitean kokouksissa käytävien kahdenvälisten keskustelujen asialistalla.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Tämä ehdotus koskee seuraavia muutoksia asetukseen:

1) Jotta poistettaisiin 2 artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan välinen ristiriita 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdan noudattamatta jättämisestä aiheutuvien seurausten osalta ja luotaisiin oikeudellista varmuutta, ehdotetaan, että nämä noudattamatta jättämistä koskevat tilanteet poistetaan 10 artiklan soveltamisalaan kuuluvista tilanteista ja 2 artiklan 3 kohta säilytetään ainoana mekanismina etuuksien keskeyttämiseksi silloin, kun 2 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohtaa ei ole noudatettu.

2) Edellä esitetyn muutoksen lisäksi vaikuttaa siltä, että 10 artiklassa lueteltu noudattamatta jättäminen, joka koskee puutteellista hallinnollista yhteistyötä alkuperän todentamisessa, kuuluu jo 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan ja soveltuu joka tapauksessa paremmin 2 artiklan 3 kohdan mukaisen keskeyttämisen piiriin. Tältä osin ehdotetaan sen sisällyttämistä 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

3) Ehdotetaan, että 2 artiklan 2 kohdan toinen alakohta poistetaan, koska siinä viitataan institutionaaliseen prosessiin, joka poikkeaa SEUT-sopimuksen 207 artiklaan sovellettavasta tavallisesta lainsäätämisjärjestyksestä.

4) Selkeyden vuoksi olisi lisättävä uusi 2 artiklan 4 kohta, jossa täsmennetään, että 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan noudattamatta jättäminen voi johtaa etuuksien keskeyttämiseen 6 artiklan nojalla.

5) Jotta 2 artiklan otsikko vastaisi tarkasti kyseisen artiklan sisältöä, se olisi nimettävä uudelleen.

6) Koska Kosovolle myönnetyt yksipuoliset etuudet sisällytettiin 1. huhtikuuta 2016 vakautus- ja assosiaatiosopimuksista viimeisenä voimaan tulleeseen EU:n ja Kosovon väliseen vakautus- ja assosiaatiosopimukseen, yksipuoliset kauppaetuudet eivät enää koske kalastustuotteiden kauppaa koskevia myönnytyksiä. Selkeyden vuoksi ehdotetaan näin ollen, että kaikki vanhentuneet viittaukset kalastustuotteiden markkinoihin ja kalastustuotteisiin poistetaan 3 artiklan 2 kohdasta.

7) Asetuksen soveltamisaikaa ehdotetaan jatkettavan 31. joulukuuta 2030 saakka.

2025/0108 (COD)

Ehdotus

# EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

## poikkeuksellisista kaupan toimenpiteistä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille 28 päivänä helmikuuta 2024 annetun asetuksen (EU) 2024/823 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Neuvoston asetuksella (EU) 2024/823[1] perustetaan yksipuolisten kaupan toimenpiteiden järjestelmä unionin ja Länsi-Balkanin maiden ja alueiden välille vapauttamalla tietyt Länsi-Balkanilta peräisin olevat maataloustuotteet tulleista ja vaikutukseltaan vastaavista maksuista ja ottamalla tietyt Länsi-Balkanilta peräisin olevat viinituotteet kokonaistariffikiintiöön.

(2) Länsi-Balkania koskevat nykyiset yksipuoliset kaupan toimenpiteet kattavat kaksi vielä jäljellä olevaa etuutta: ensinnäkin kaikkia tulohintajärjestelmään kuuluvia hedelmiä ja vihanneksia koskevien paljoustullien kantamisen keskeyttäminen ja toiseksi viinin ottaminen kokonaistariffikiintiöön, joka on käytettävissä hakujärjestyksessä sen jälkeen, kun Länsi-Balkanin maat ovat käyttäneet loppuun oman vakautus- ja assosiaatiosopimuksensa mukaisen kansallisen kiintiönsä. Vaikka nykyisten yksipuolisten kaupan toimenpiteiden soveltamisala on rajallinen, ne ovat edelleen tärkeitä. Asetuksen (EU) 2024/823 voimassaolo päättyy kuitenkin 31 päivänä joulukuuta 2025.

(3) Yksipuolisten kaupan toimenpiteiden järjestelmä on arvokas tuki Länsi-Balkanin kumppaneiden talouksille, eikä sillä ole kielteisiä vaikutuksia unioniin.

(4) Unionin olisi sen vuoksi edelleen tuettava alueen haavoittuvia talouksia jatkamalla asetuksen (EU) 2024/823 soveltamisaikaa vielä viidellä vuodella. Asetuksen (EU) 2024/823 soveltamisajan jatkaminen on osoitus unionin vahvasta sitoutumisesta Länsi-Balkanin alueen kaupan yhdentymiseen.

(5) Siksi on aiheellista jatkaa asetuksen (EU) 2024/823 soveltamisaikaa 31 päivään joulukuuta 2030.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/823, annettu 28 päivänä helmikuuta 2024, poikkeuksellisista kaupan toimenpiteistä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille (EUVL L, 2024/823, 6.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/823/oj).

(6) Yksipuolisten kaupan toimenpiteiden soveltamisajan jatkaminen on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[2] mukaista.

(7) Viimeisimmän vakautus- ja assosiaatiosopimuksen eli EU:n ja Kosovon[3] välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen voimaantulon seurauksena asetuksen (EU) 2024/823 3 artiklan 2 kohdassa olevat viittaukset kalastustuotteiden kauppaa koskeviin myönnytyksiin olisi poistettava, koska kyseiset kiintiöt siirrettiin kaikkien edunsaajamaiden osalta asianomaisiin kahdenvälisiin vakautus- ja assosiaatiosopimuksiin.

(8) Neuvoston asetuksen (EU) 2024/823 2 artiklan 3 kohta ja 10 artikla ovat päällekkäisiä, mikä johtaa ristiriitaisiin etuuksien keskeyttämismekanismeihin, mihin olisi puututtava oikeusvarmuuden luomiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

*1 artikla*

Muutetaan asetus (EU) 2024/823 seuraavasti:

1. Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

(a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Edellytykset tullietuusmenettelyyn ja siihen liittyvä keskeyttäminen”

(b) korvataan 2 artiklan 1 kohdan c alakohta seuraavasti:

”c) edunsaajaosapuolten sitoutuminen tehokkaaseen hallinnolliseen yhteistyöhön, mukaan lukien alkuperän todentamista varten vaadittava yhteistyö, unionin kanssa petosten ehkäisemiseksi; ja”

(c) korvataan 2 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”Oikeus hyödyntää 1 artiklassa tarkoitettuja etuusmenettelyjä on riippuvainen edunsaajaosapuolten valmiudesta sitoutua tehokkaisiin talousuudistuksiin ja alueelliseen yhteistyöhön muiden vakautus- ja assosiaatioprosessiin kuuluvien maiden kanssa, erityisesti perustamalla vapaakauppa-alueita GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan ja muiden asiaa koskevien WTO:n määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.”

(d) lisätään 2 artiklaan 4 kohta seuraavasti:

”Jos edunsaajaosapuoli ei noudata 1 kohdan d alakohtaa, komissio voi 6 artiklan nojalla keskeyttää asianomaisen edunsaajaosapuolen oikeuden tämän asetuksen mukaisiin etuuksiin kokonaan tai osittain.”

2. Korvataan 3 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Sen estämättä, mitä tämän asetuksen muissa säännöksissä, erityisesti 10 artiklassa, säädetään, komissio voi maatalousmarkkinoiden erityisen herkkyyden huomioon ottaen hyväksyä tarvittavia toimenpiteitä täytäntöönpanosäädöksin, jos

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1449, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

[3] Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

maataloustuotteiden tuonti aiheuttaa vakavia häiriöitä unionin markkinoille ja niiden sääntelymekanismeille. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.”

3. Korvataan 10 artikla seuraavasti:

”*10 artikla*

**Muut väliaikaiset keskeyttämistoimenpiteet**

1. Jos komissio toteaa, että on riittävät todisteet petoksesta tai että unioniin suuntautuva tuonti lisääntyy huomattavasti ylittäen tavanomaisen tuotanto- ja vientikapasiteetin, se voi keskeyttää tässä asetuksessa säädettyjen järjestelyjen soveltamisen kokonaan tai osittain kolmen kuukauden ajaksi edellyttäen, että se on ensin:

(a) ilmoittanut asiasta Länsi-Balkanin täytäntöönpanokomitealle;

(b) kehottanut jäsenvaltioita toteuttamaan sellaisia varotoimia, jotka ovat tarpeen unionin taloudellisten etujen turvaamiseksi tai edunsaajaosapuolten saamiseksi noudattamaan 2 artiklan 1 kohtaa;

(c) julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ilmoituksen, jossa todetaan, että on syytä epäillä, että kyseinen edunsaajaosapuoli ei sovella tullietuusmenettelyjä asianmukaisesti tai ei noudata 2 artiklan 1 kohtaa, minkä vuoksi on kyseenalaista, onko sillä enää oikeutta tässä asetuksessa myönnettyihin etuihin.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet hyväksytään täytäntöönpanosäädöksin. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Toimenpiteen keskeyttämisen päättyessä komissio päättää joko lopettaa tämän väliaikaisen keskeytystoimenpiteen tai jatkaa keskeytystoimenpidettä 1 kohdan mukaisesti.”

4. Korvataan 12 artiklan toinen kohta seuraavasti:

”Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2030.”

*2 artikla*

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

| | |
|---|---|
| *Euroopan parlamentin puolesta* | *Neuvoston puolesta* |
| *Puhemies* | *Puheenjohtaja* |

**SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS ”TULOT” – EHDOTUKSET, JOILLA ON VAIKUTUKSIA TALOUSARVION TULOPUOLEEN**

**1. EHDOTUKSEN NIMI:**

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi poikkeuksellisista kaupan toimenpiteistä vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuville tai siihen yhteydessä oleville maille ja alueille 28 päivänä helmikuuta 2024 annetun asetuksen (EU) 2024/823 muuttamisesta

**2. BUDJETTIKOHDAT:**

Tulopuolen budjettikohta (luku/momentti/alamomentti): 12 luvun 120 momentti

Kyseiseksi vuodeksi (2025) budjetoitu määrä: 21 082 004 566 euroa

*(vain käyttötarkoitukseensa sidotut tulot):*

Tulot kohdennetaan seuraavaan budjettikohtaan (luku/momentti/alamomentti):

**3. RAHOITUSVAIKUTUKSET**

■ Ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia.

☐ Ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia menoihin, mutta sillä on rahoitusvaikutuksia tuloihin.

☐ Ehdotuksella on rahoitusvaikutuksia käyttötarkoitukseensa sidottuihin tuloihin.

Vaikutukset ovat seuraavat:

*miljoonaa euroa (yhden desimaalin tarkkuudella)*

| Tulopuolen budjettikohta | Vaikutus tuloihin[1][2] | XX kuukauden jakso alkaen pp/kk/vvvv *(tarvittaessa)* | Vuosi N |
|---|---|---|---|
| Luku/momentti/alamomentti... | | | |
| Luku/momentti/alamomentti... | | | |

| Toteutuksen jälkeen | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Tulopuolen budjettikohta | [N+1] | [N+2] | [N+3] | [N+4] | [N+5] |
| Luku/momentti/alamomentti... | | | | | |

1 Vuosikohtaisten määrien on oltava arvioita, jotka perustuvat 5 jaksossa määriteltyyn kaavaan tai menetelmään. Vuosittainen määrä maksetaan ensimmäisenä vuonna yleensä ilman vähennyksiä ja suhteuttamatta.

2 Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 25 prosentin osuus.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Luku/momentti/alamomentti... | | | | | |

*(Ainoastaan käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen osalta edellyttäen, että budjettikohta on jo tiedossa:)*

| Menopuolen budjettikohta[3] | Vuosi N | Vuosi N+1 |
|---|---|---|
| Luku/momentti/alamomentti... | | |
| Luku/momentti/alamomentti... | | |

| Menopuolen budjettikohta | [N+2] | [N+3] | [N+4] | [N+5] |
|---|---|---|---|---|
| Luku/momentti/alamomentti... | | | | |
| Luku/momentti/alamomentti... | | | | |

## 4. PETOSTENTORJUNTA

## 5. MUUT HUOMAUTUKSET

Asetusehdotuksesta ei aiheudu kustannuksia (menoja) EU:n talousarvioon.

Yksipuolisten kaupan toimenpiteiden jatkamisella (2026–2030) ei ole lisävaikutusta tuloihin ehdotetun jatkamisen kestoaikana verrattuna ennen sitä käytössä olleiden yksipuolisten kaupan toimenpiteiden talousarviovaikutuksiin.

Yksipuolisten kaupan toimenpiteiden jatkamisen vuoksi menetettyjä tuloja ei voida pitää tariffitulojen menetyksenä, koska näitä tuloja ei ole ollut sen jälkeen, kun ensimmäinen yksipuolinen kaupan toimenpide hyväksyttiin vuonna 2000.

[3] Käytetään vain tarvittaessa.